

De implementatie van het concept Vakcollege in het vmbo.

Citation for published version (APA):

Doppenberg, J. J., & Beijgaard, D. (2014). *De implementatie van het concept Vakcollege in het vmbo..*

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2014

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

Introductie

Vakcolleges

Vakcolleges zijn vmbo-scholen die de Vakroute Techniek en/of de Vakroute Mens & Dienstverleners aanbieden.

De Vakroute

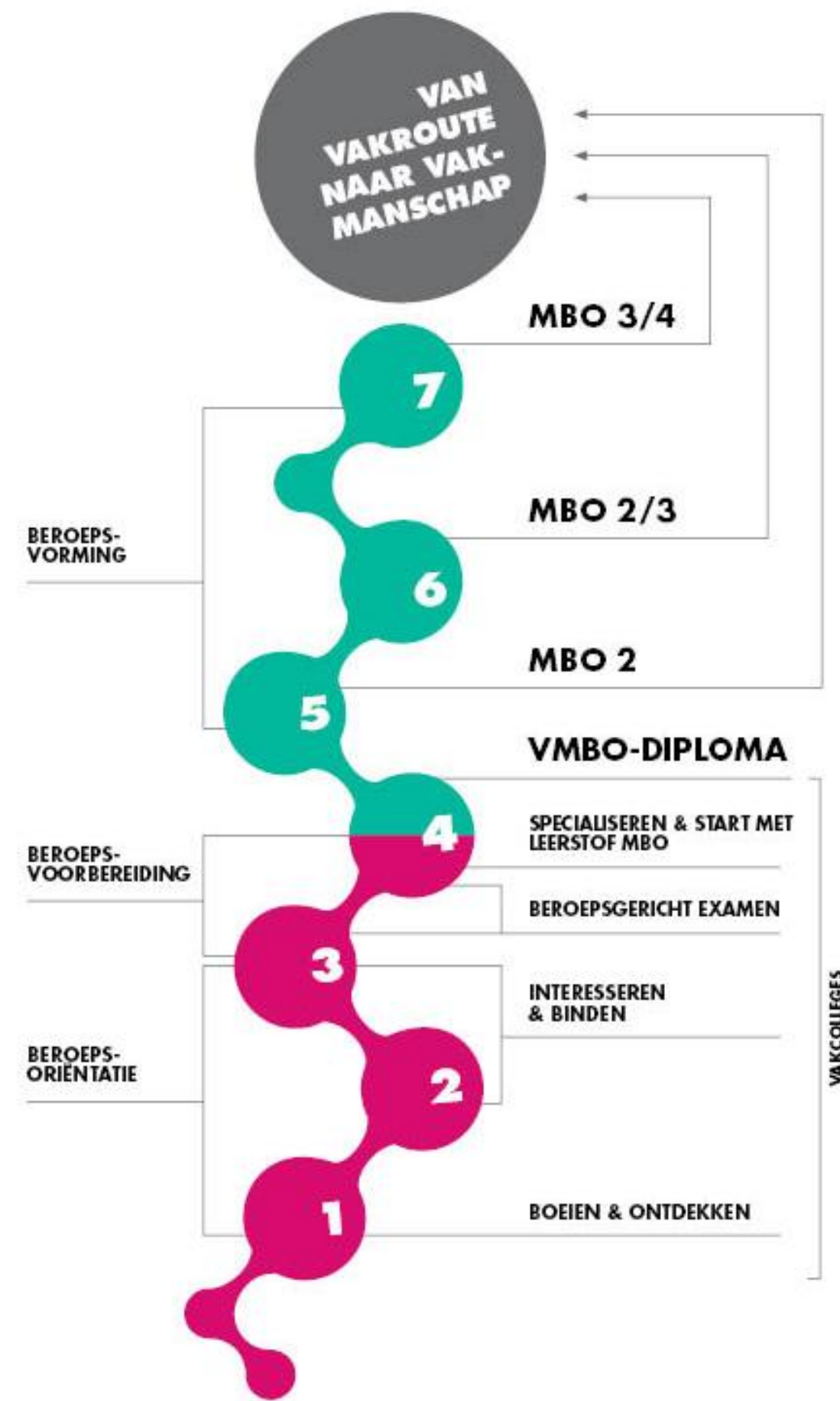
De Vakroute is een arbeidsmarktgerichte opleidingsroute in het vmbo en het mbo, die de beroepsgerichte praktijklessen vanaf leerjaar één centraal stelt en waarbij veel wordt samenwerkt met regionale werkgevers.

Doel

- * Praktisch talent stimuleren
- * Verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
- * Verbetering aansluiting vmbo en mbo

De Vakcollege Groep

De Vakcollege Groep is een landelijke organisatie die de Vakroutes ontwikkelt en de Vakcolleges ondersteunt en begeleidt bij de implementatie van de Vakroute(s).

Methode

Onderzoeksvraag

Op welke wijze implementeren vmbo-scholen de Vakroute Techniek en de Vakroute Mens & Dienstverleners en welke factoren beïnvloeden de implementatie?

Selectie van de cases

1. Aanvragers van het onderzoek: twee Vakcolleges
2. Criteria op basis van de percepties van de regio-adviseurs van de Vakcollege Groep:
 - diversiteit in aanpak van de implementatie
 - de periode dat een school operationeel Vakcollege is
 - succesvol in de aanpak van enkele kenmerken van de Vakroute
 - spreiding van scholen
 - uitsluiting van scholen die eerder deelnamen aan een kortlopend onderwijsonderzoek
 - deelname op basis van vrijwilligheid

Semigestructureerd interview

1. Conceptualisering van de Vakroute: a) de leergebieden Techniek & Vakmanschap en Mens & Dienstverleners, b) doorlopende leerlijn onderbouw en bovenbouw vmbo en vmbo-mbo, c) integratie van de avo-vakken, en d) samenwerking werkgevers m.b.t. gastlessen, werkgeversbezoeken en arbeidsmarktrelevant opleiden
2. Het implementatieproces: a) aanleiding, b) implementatieproces van de kenmerken van de Vakroute, en c) ervaren opbrengsten
3. Factoren van invloed op het implementatieproces

Respondenten

Overzicht geïnterviewden per school

School	Regio-adviseur	Project-leider T&V en M&D	Project-leider T&V	Project-leider M&D	T&V		M&D	
					Docent T&V	Avo-docent	Docent M&D	Avo-docent
A	v	m			m	m	v	m
B	v		m	m	m	v	v	m
C	v		m	m	m	v	v	m
D	v	v			m	m	v	v
E	v		m		m	m		

Analyse

1. Transcriberen van de interviews
2. Portret per case (case analyse)
3. Cross-case analyse

Resultaten

Aanleiding van de implementatie

1. Het onderwijsconcept sluit aan bij de visie van de school
2. Het aantrekken van meer leerlingen

Het leergebied T&V en M&D

- * Het leergebied (beroepsgerichte praktijklessen) wordt in leerjaar één en twee ingevoerd en niet in leerjaar 3.
- * De leermiddelen van de Vakcollege Groep worden door scholen aangepast, en bepaalde aanpassingen ondermijnen de didactiek van het ontdekkend leren. Redenen voor de aanpassingen zijn dat docenten niet goed voorbereid zijn op de werkwijze, de leermiddelen inzetten als een methode, en vinden dat de leermiddelen niet altijd aansluiten bij het niveau van de leerling en/of de vraag van de arbeidsmarkt.

Doorlopende leerlijn

- * Er ontstaat een nieuwe scheiding tussen vakdocenten onderbouw en bovenbouw. Veelal wordt het leergebied in leerjaar één en twee geïmplementeerd en worden de beroepsgerichte specialisaties in leerjaar drie en vier op de oude manier voortgezet.
- * Het vmbo en het mbo voeren relatief lang verkennende gesprekken waardoor de samenwerking langzaam tot stand komt.

Integratie van de Avo-vakken

- * Alle scholen hebben getracht de avo-vakken te integreren met de beroepsgerichte vakken, maar dit is slechts op een enkele school gelukt.
- * De avo-docenten hebben vaak weinig kennis van de Vakroute omdat zij vaker niet dan wel worden betrokken bij de implementatie van de Vakroute.
- * De avo-docenten hebben weinig kennis over integratie en over de wijze waarop zij integratie vorm kunnen geven in de praktijk.

Samenwerking werkgevers

- * Het organiseren van gastlessen en werkgeversbezoeken vinden scholen niet eenvoudig. Dit komt o.a. doordat het onduidelijk is, wie daarvoor verantwoordelijk is.
- * Volgens de docenten ligt de verantwoordelijkheid voor het arbeidsmarktrelevant opleiden bij het mbo.

Aandachtspunten voor de schoolleiding

- * Het betrekken van alle docenten bij de implementatie van de Vakroute: De voorbereidende werkgroep bestaat uit zowel vak- als avo-docenten en er is een horizontale en een verticale overlegstructuur, waarbinnen de doorlopende leerlijn van de Vakroute en de integratie van de avo-vakken centraal worden gesteld.
- * Zowel de projectleider als de schoolleiding geven sturing aan de implementatie en borging van kenmerken van de Vakroute. De docenten T&V en M&D krijgen vaak te veel verantwoordelijkheid.
- * Facilitering van docenten in tijd zodat er ruimte is voor overleg en het ontwikkelen, evalueren en aanpassen van de Vakroute.

Opbrengsten

1. De leerlingen zijn enthousiast en gemotiveerd
2. Docenten ervaren minder ordeproblemen
3. De samenwerking tussen docenten onderling en tussen het vmbo, mbo en werkgevers is verbeterd

Conclusie

Scholen implementeren kenmerken van de Vakroute op verschillende wijze. Van alle kenmerken krijgt de implementatie van de leergebieden T&V en M&D de hoogste prioriteit en het arbeidsrelevant opleiden de laagste prioriteit. Het al dan niet succesvol implementeren van een kenmerk van de Vakroute is gerelateerd aan de mate waarin de projectleider en de schoolleiding sturing geven aan de implementatie van het kenmerk, uitdragen het kenmerk belangrijk te vinden, en sturing geven aan borging van het kenmerk. Scholen hebben echter nog weinig aandacht voor evaluatie en borging van de geïmplementeerde kenmerken.

Beperkingen van het onderzoek

- * De resultaten zijn gebaseerd op percepties.
- * De Vakroute is nog niet in alle leerjaren van de school geïmplementeerd.